

HUR MÅR DEMOKRATIN I GÖTEBORG?

HENRIK OSCARSSON
MARIA SOLEVID
JAKOB AHLBOM

HUR MÅR DEMOKRATIN I GÖTEBORG?

HENRIK OSCARSSON, MARIA SOLEVID
OCH JAKOB AHLBOM

Sammanfattning

Hur mår den lokala demokratin i Göteborg? I det här kapitlet genomför vi en samlad analys av tillståndet i den göteborgska demokratin utifrån perspektiven politisk jämlikhet och legitimitet. Vi gör en bred kartläggning av några av de mest centrala nyckelindikatorerna i demokratiforskningen, så som invånarnas valdeltagande, intresse för politik, upplevda möjligheter att påverka politiska beslut, politiskt förtroende och nöjdhet med demokratin. Med hjälp av data från unika frågeundersökningar och officiell demokratistatistik spårar vi utvecklingen över tid och närstuderar variationer mellan olika delar av staden och grupper av invånare. Fram träder en lokal demokrati där många deltar och engagerar sig, men som samtidigt inte bedöms fungera särskilt bra. Våra resultat visar också att förutom de kända och stora skillnaderna i valdeltagande och politiskt intresse mellan stadens områden, är skillnaderna i bedömningen av demokratis hälsotillstånd i högre grad sammankopplade med ideologi, partisympati och inställning till Västlänken, och i lägre grad med var i staden man bor.

Runt om i världens länder riktas blickarna mot oroande auktoritära tendenser och tydlig demokratisk tillbakagång (Alizada m fl, 2021). Statsvetare följer kratin på nationell nivå i helt avgörande för tillståndet hos de andra politiska nivåerna i flernivådemokratin kommer vi i det här kapitlet att rikta blickarna mot den demokratiska nivå som befinner sig allra närmast medborgare: den lokala demokratin.

I det här kapitlet studerar vi tillståndet i den lokala demokratin i Göteborg i samband med stadens 400-årsfirande. Den lokala politiken i Göteborg har under flera års tid minst sagt varit händelserik. Den har karaktäriserats av ett debattklimat med förhållandevis högt tonläge. Korruptionsskandalen 2010 gav Göteborg det mindre smickande tillmälet "Muteborg" och ledde fram till en granskningskommission 2013 som kartlade den så kallade "göteborgsandan" (Amnå, Czarniawska & Marcusson, 2013). Därefter drevs en intensiv kampanj – initierad av bland andra tidningen GT – för namninsamling om ett folkomröstningsinitiativ i den brännheta frågan om införande av trängselskatt. I samband med valen 2014 hölls en rådgivande folkomröstning vars utslag – i likhet med en majoritet av de rådgivande kommunala folkomröstningarna efter folkiniciativ – inte följdes (SKR,

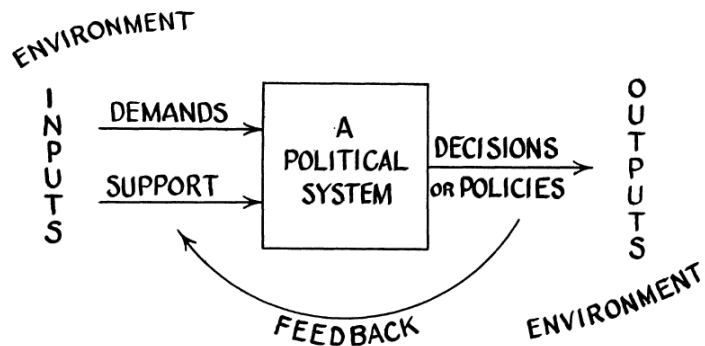
*"År 2021 är Göteborg internationellt känd som en modig
förebild för hållbar tillväxt. Vi är en innovativ, öppen och
**inkluderande stad där alla invånare känner mening
och delaktighet.**"*

Hämtat ur Visionen för Göteborgs 400-årsjubileum

Politikens inflödessida

(medborgarna artikulerar behov)

- ✓ Valdeltagande
- ✓ Politiskt intresse
- ✓ Upplevda möjligheter att påverka
- ✓ Politiskt deltagande
- ✓ Sakfrågeåsikter

Politikens utflödessida

(medborgarna utvärderar)

- ✓ Förtroende för hur staden sköter sina verksamheter
- ✓ Förtroende för Göteborgs politiker
- ✓ Nöjd med hur den lokala demokratin fungerar
- ✓ Förtroende för kommunstyrelsen

Analysplan

För varje indikator tar vi fram matnyttig demokratistatistik enligt följande

Utveckling
över tid

Göteborg
2016-2020

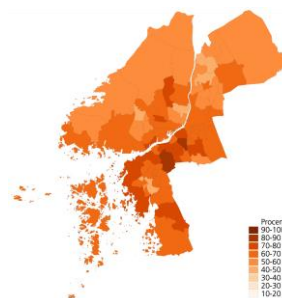
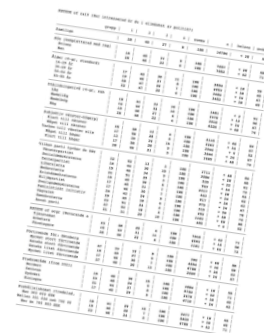
Geografisk
variation

Variation
mellan olika
befolknings-
grupper

Aktivitet	Ja, under de senaste tolv månaderna		Ja, för en längre tid sedan		Nej	Summa procent	Antal svarande
Skrivit under en sammanvägning	28	13	39	100	14000		
Kontakttat en politiker	7	13	80	100	14026		
Kontakttat en tjänsteman	14	18	68	100	14005		
Deltagit i en demonstration	10	25	65	100	14052		
Deltagit i möte om kommunens verksamhet	5	14	80	100	14519		
Diskuterat politik i forum på internet	14	8	78	100	14015		
Skrivit invändare till en tidning	3	10	87	100	14029		
Arbetat i aktionsgrupp	3	7	91	100	14003		
Skrivit eller kommenterat i sociala medier	24	11	65	100	14038		
Säkrat in eller röstat på ett v i Göteborgsförslag	7	13	80	100	3804		

Källa: De lokala SOM-undersökningarna i Göteborg 2016-2020

Indikator	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
Skrivit under en sammanvägning	10	15	20	25	30	35	40	45	50
Kontakttat en politiker	5	10	15	20	25	30	35	40	45
Kontakttat en tjänsteman	10	15	20	25	30	35	40	45	50
Deltagit i en demonstration	10	15	20	25	30	35	40	45	50
Deltagit i möte om kommunens verksamhet	5	10	15	20	25	30	35	40	45
Diskuterat politik i forum på internet	10	15	20	25	30	35	40	45	50
Skrivit invändare till en tidning	5	10	15	20	25	30	35	40	45
Arbetat i aktionsgrupp	5	10	15	20	25	30	35	40	45
Skrivit eller kommenterat i sociala medier	10	15	20	25	30	35	40	45	50
Säkrat in eller röstat på ett v i Göteborgsförslag	5	10	15	20	25	30	35	40	45

Politikens inflödessida

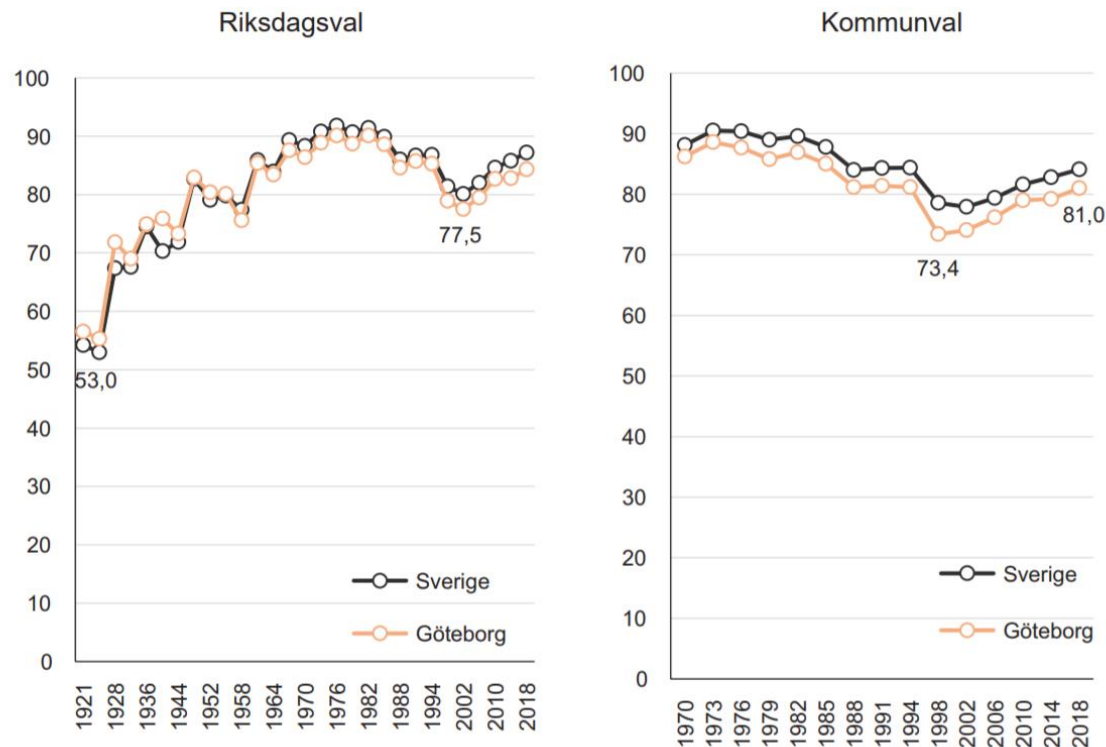
(medborgarna artikulerar behov)

- ✓ Valdeltagande
- ✓ Politiskt intresse
- ✓ Upplevda möjligheter
att påverka
- ✓ Politiskt deltagande
- ✓ Sakfrågeåsikter

Valdeltagande i Göteborg

- 2018 röstade 81,0 procent av Göteborgarna i lokalvalet
- Valdeltagandet är systematiskt lägre i Göteborg än i andra kommunval.
- I Göteborg finns omkring 20 000 personer som har kommunal men inte nationell rösträtt.

Figur 1 Valdeltagande i Göteborgs Stad jämfört med riket som helhet vid riksdagsval 1921–2018 och kommunval 1970–2018 (procent)

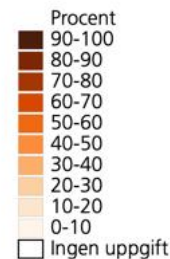
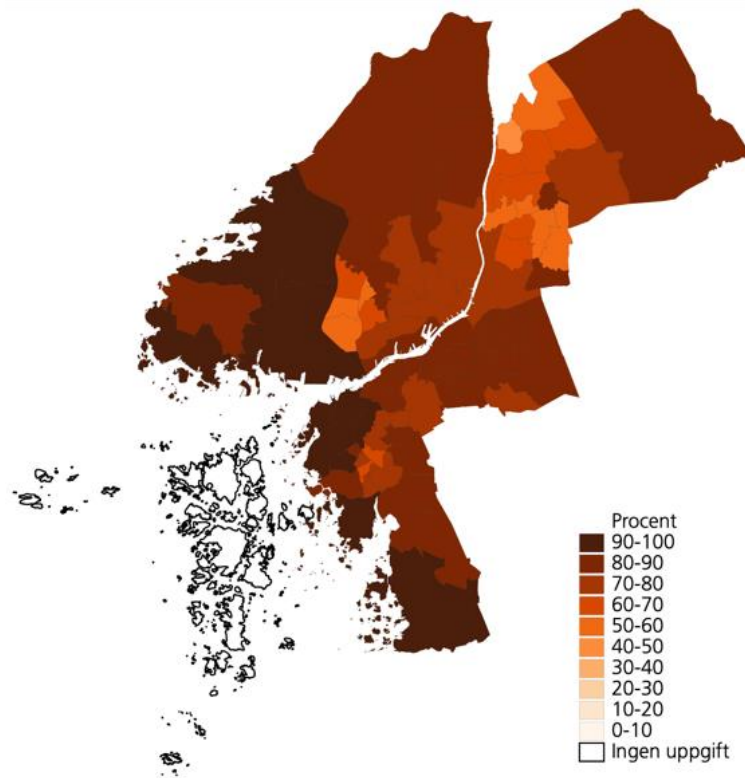
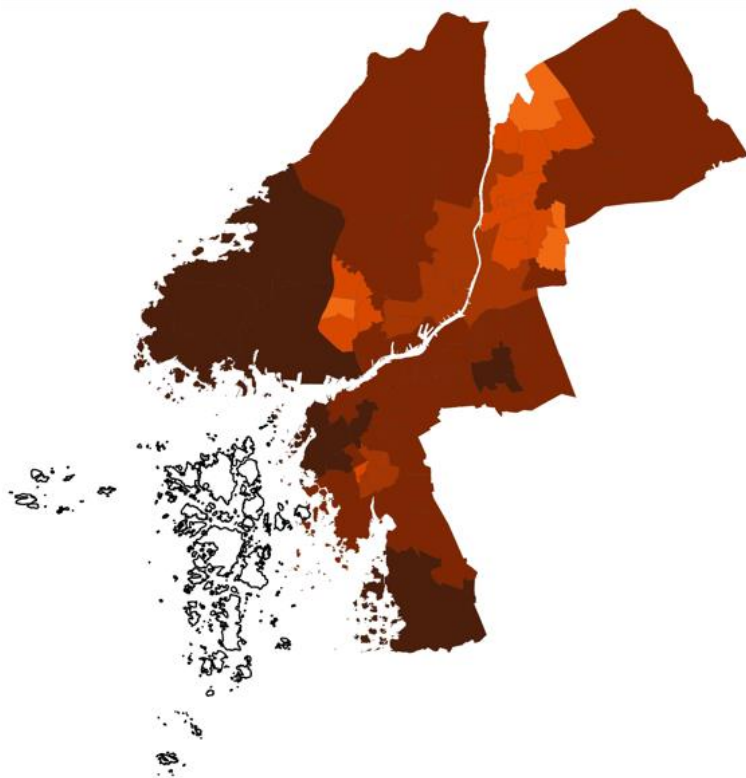
Kommentar: Resultaten visar andelen av den röstberättigade befolkningen i Sverige/Göteborg som röstade vid andrakammarval och riksdagsval under perioden 1921–2018.

Källa: SCB, Valmyndigheten.

Valdeltagande i Göteborg

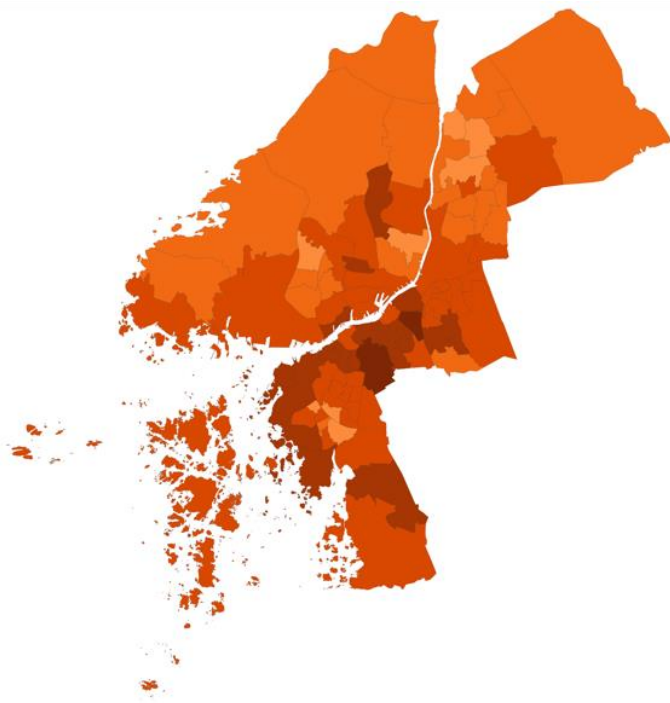
Riksdagsvalet 2018

Kommunvalet 2018

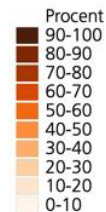
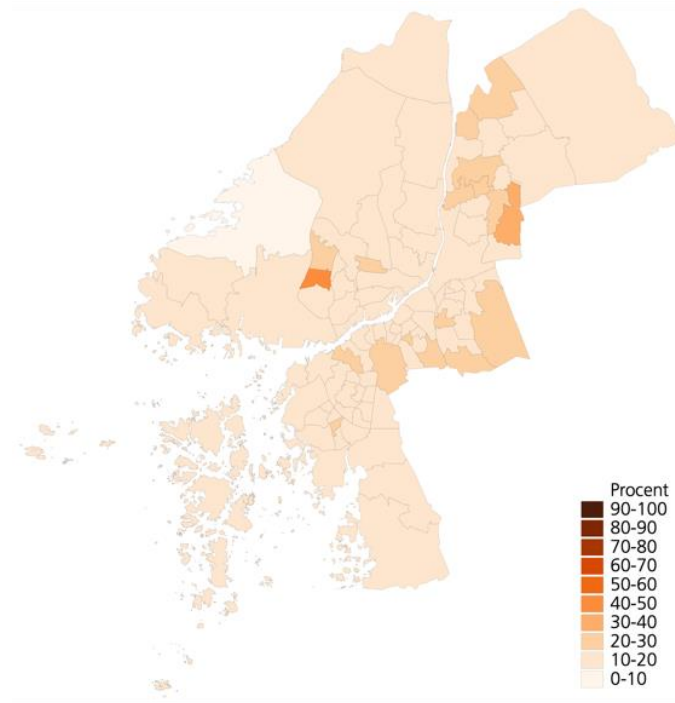

Intresse och möjligheter att påverka

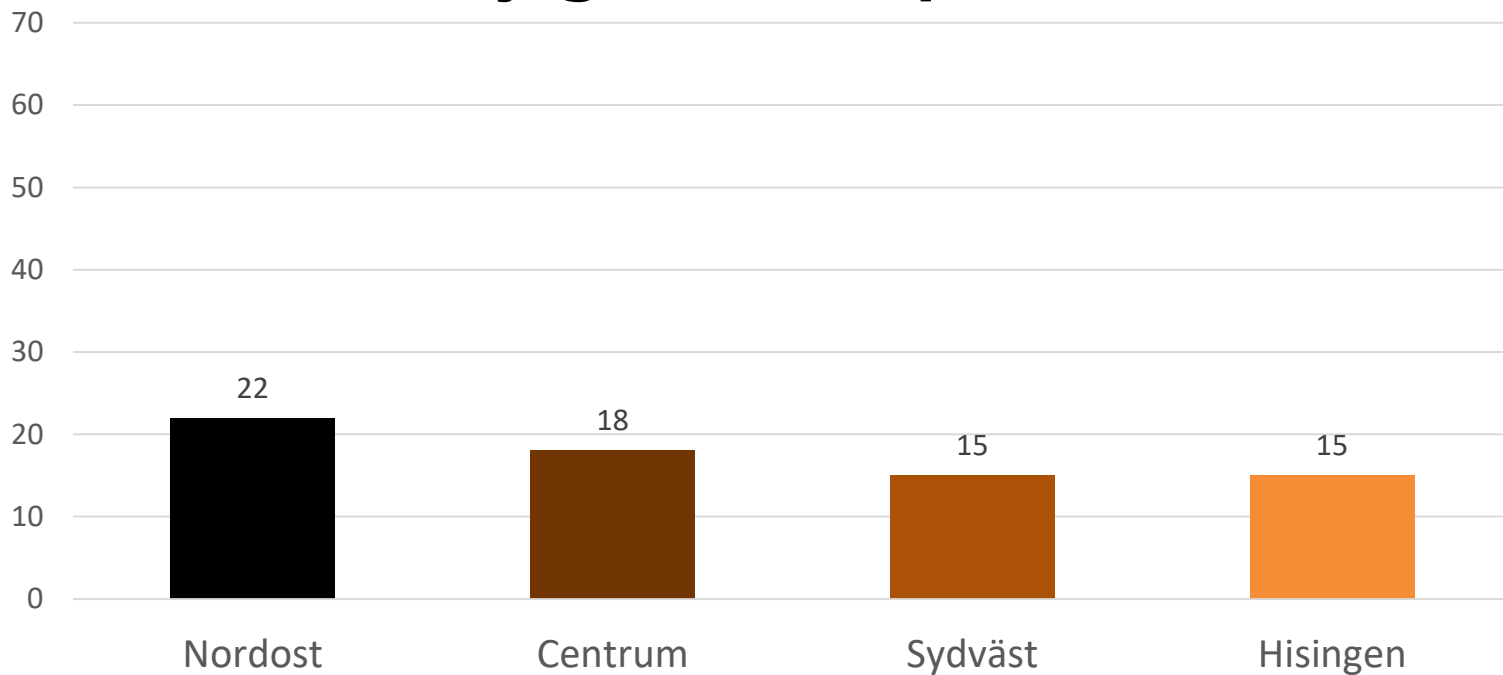
Politiskt intresse

Möjligheter att påverka politiska beslut
i Göteborgs stad

Andel som upplever att de har goda möjligheter till påverkan

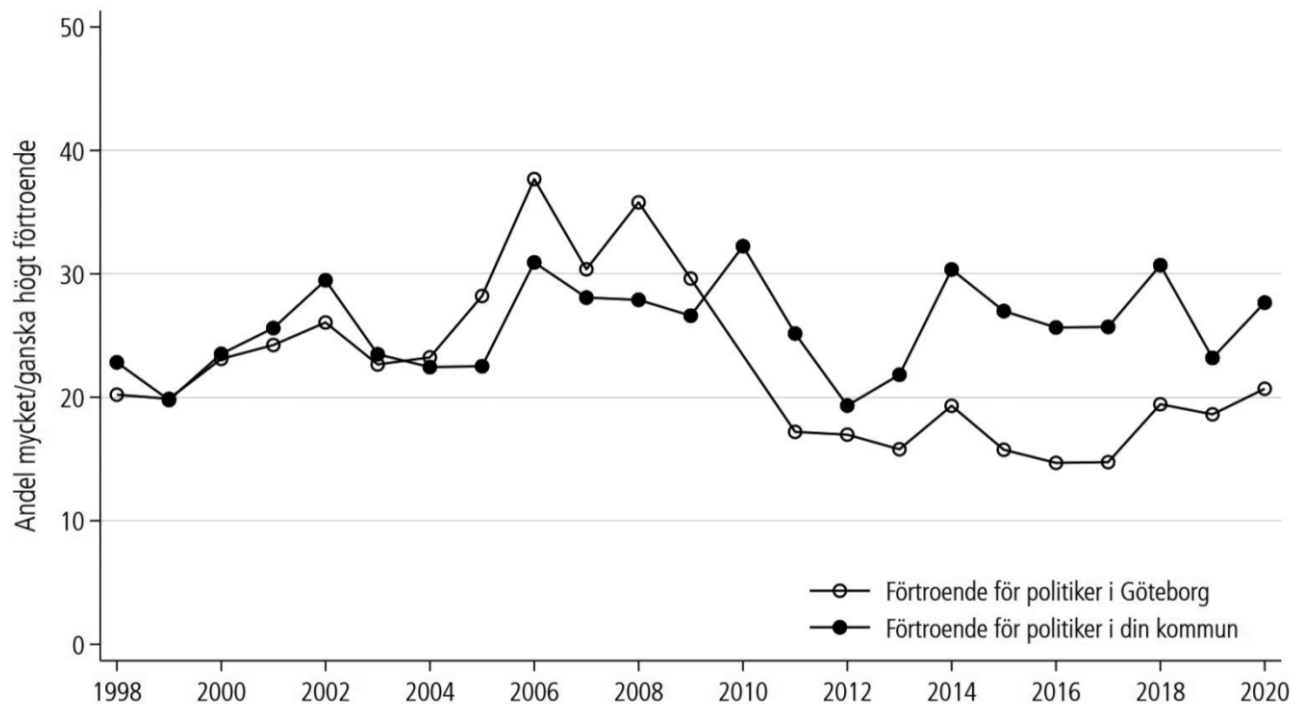

Politikens utflödessida

(medborgarna utvärderar)

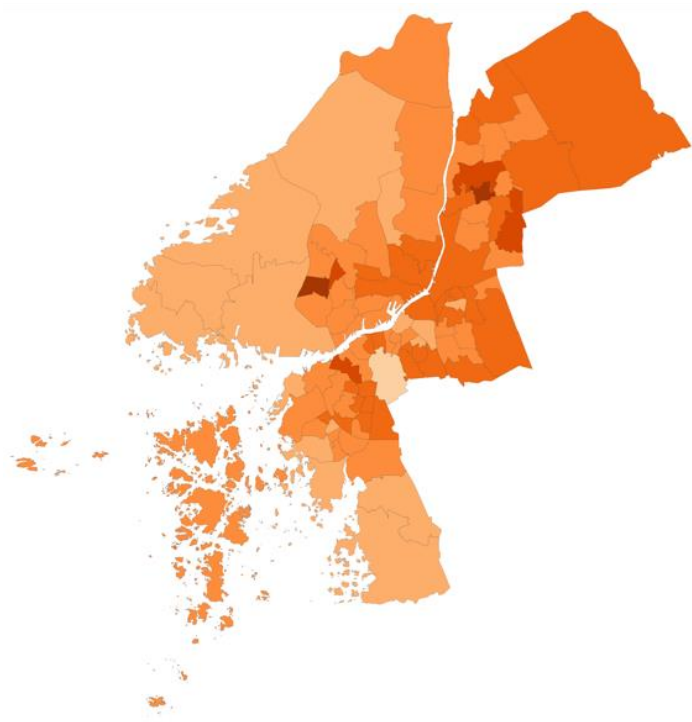
- ✓ Förtroende för hur staden sköter sina verksamheter
- ✓ Förtroende för Göteborgs politiker
- ✓ Nöjd med hur den lokala demokratin fungerar
- ✓ Förtroende för kommunstyrelsen

Figur 4 Göteborgarnas förtroende för politiker i Göteborg jämfört med Västsvenskars förtroende för sina kommunpolitiker, 1998–2020 (procent)

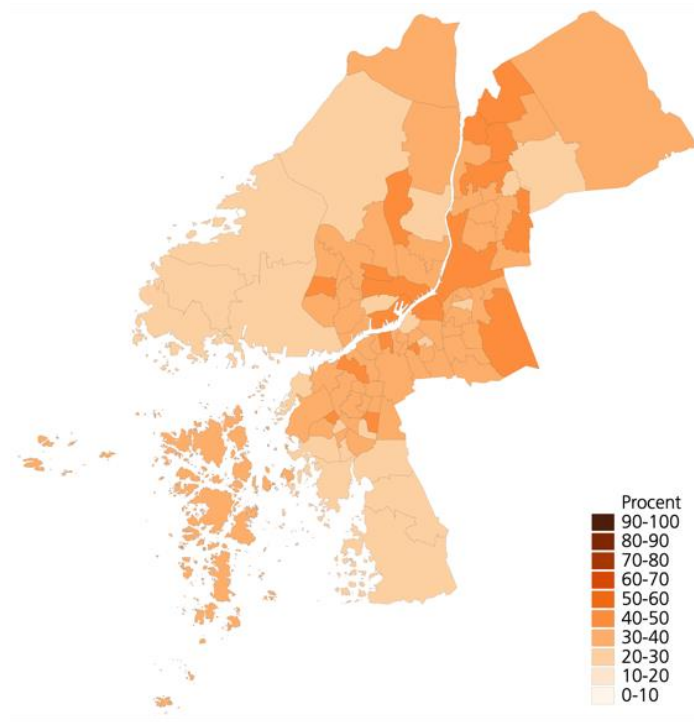

Förtroende för staden och dess politiker

Förtroende för hur Göteborgs stad
sköter sina uppgifter

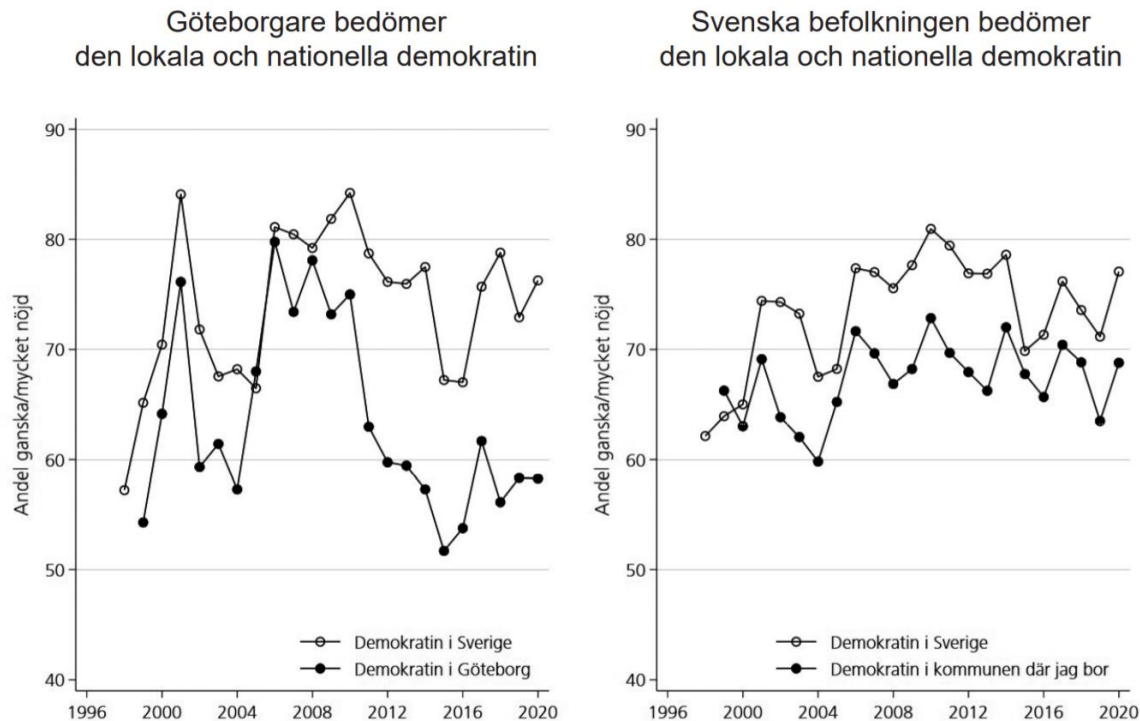
Förtroende för
politiker i Göteborg

Procent

90-100
80-90
70-80
60-70
50-60
40-50
30-40
20-30
10-20
0-10

Figur 6 *Göteborgarnas nöjdhet med den lokala och nationella demokratin jämfört med svenska befolkningens nöjdhet med den lokala och nationella demokratin 1998–2020 (procent)*

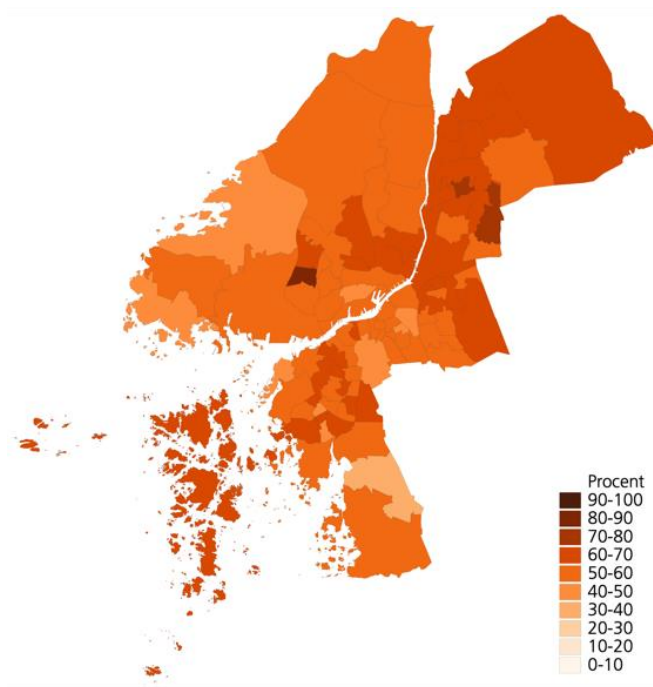

Nöjd med demokratin

Demokratin i Sverige

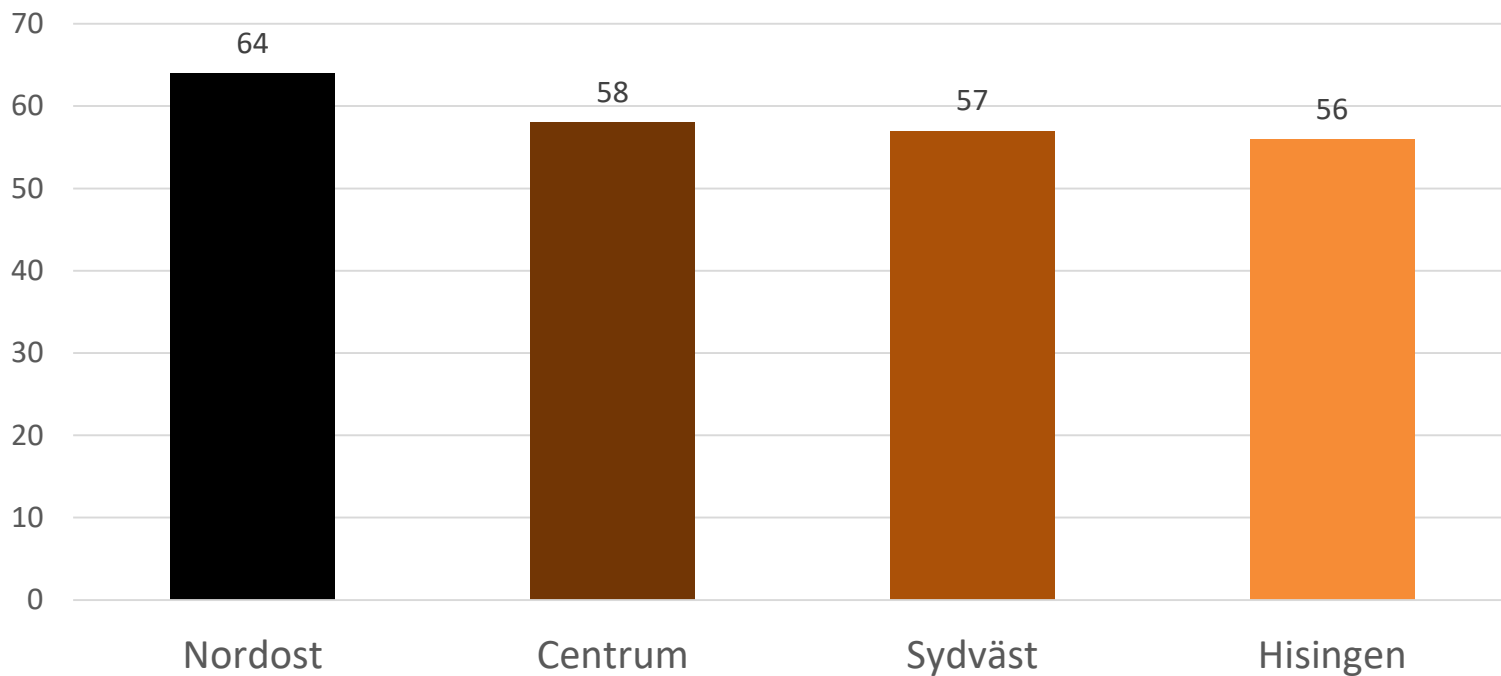
Demokratin i Göteborg

Procent

90-100
80-90
70-80
60-70
50-60
40-50
30-40
20-30
10-20
0-10

Andel nöjda med demokratin

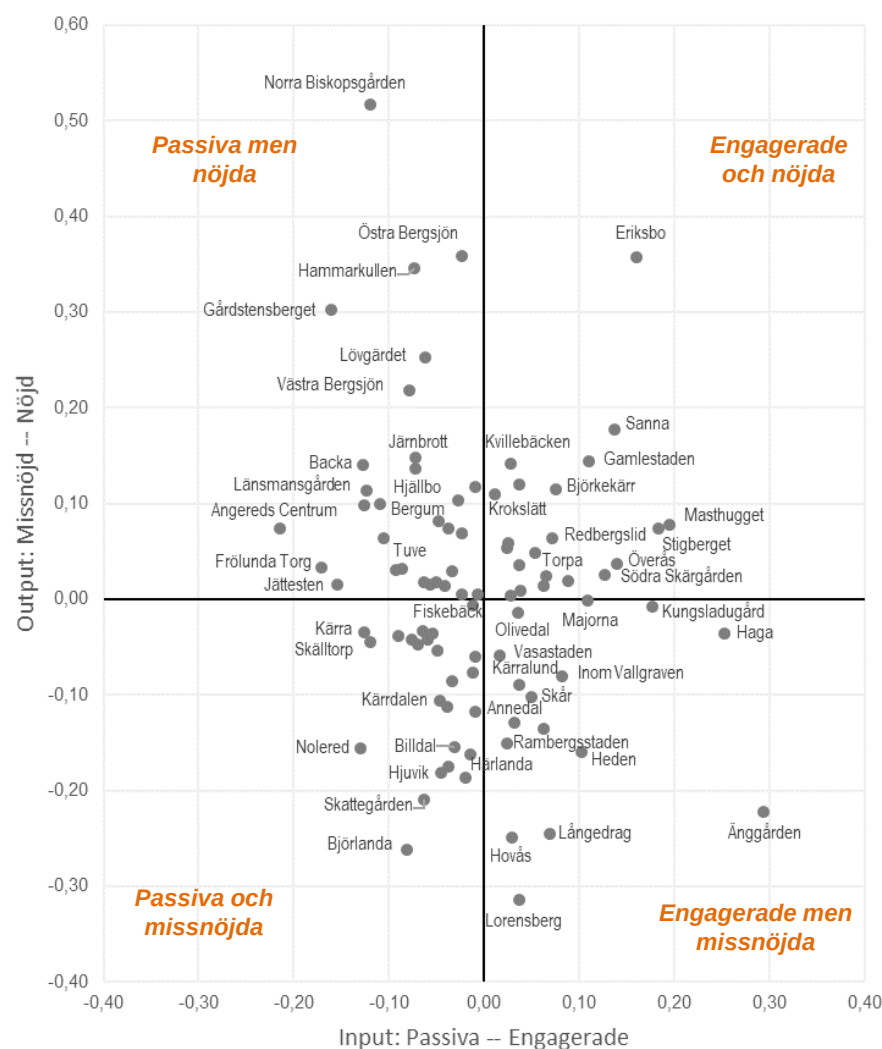
INPUT: passiv-engagerad

OUTPUT: Missnöjd-nöjd

<i>Passiva men nöjda</i>	<i>Engagerade och nöjda</i>
<i>Passiva och missnöjda</i>	<i>Engagerade men missnöjda</i>

Demokratikartan i Göteborg

- Krysset i mitten representerar genomsnitts-Kålle
- Huvuddelen av variationen längs axlarna är mellan individer och inte platser.
- Ccc

Hur mår demokratin i Göteborg?

- Sisådär va?
- Input: förväntade mönster avseende intresse och engagemang
- Output: grupper av (ofta) resursstarkare göteborgare uppvisar ovanligt låga nivåer av förtroende och nöjdhet
- En väl fungerande demokrati lär sig av tidigare erfarenheter